

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министър на земеделието

ЗАПОВЕД

№РД 09-823

София, 14.07.2022 година

На основание чл. 25, ал. 4 от Закона за администрацията, във връзка с чл. 3, ал. 2, т. 2, б. а от Устройствения правилник на Министерството на земеделието, храните и горите (МЗХГ), чл. 30, ал. 2, т. 2 и ал. 4, т. 2, чл. 33, ал. 4, т. 2 и чл. 33а, ал. 1 от Закона за подпомагане на земеделските производители и чл. 15, ал. 3 от Наредба №105 от 22 август 2006 г. за условията и реда за създаване, поддържане, достъп и ползване на Интегрираната система за администриране и контрол

НАРЕЖДАМ:

1. Директорите на Областни дирекции „Земеделие“ (ОДЗ) да организират извършването на специализирани теренни проверки на физически блокове (ФБл), попадащи на територията на тяхната дирекция, по изготвени от дирекция „Идентификация на земеделските парцели“ (ИЗП) списъци, съгласно приложена към заповедта методика (Приложение 1).

2. Определените със заповеди на директорите на ОДЗ във връзка с писмо с изх. №9166-36 от 10.07.2022 г. на МЗм служители, са отговорни за извършване на теренните проверки в дадената област. Всеки служител извършва проверките по максимално ефективен маршрут.

3. Срокът за физическото приключване на проверките и отразяване (предоставяне) на резултатите по съответния ред е 2 септември 2022 г. за областите с под 300 ФБл за проверка и 16 септември 2022 г. за останалите области.

4. Директорите на ОДЗ, на територията на които ще се извършват теренните проверки по т. 1, осигуряват на всеки отговорен за провеждането им служител високо проходим автомобил, изправно GNSS устройство - Qrad X5, а при необходимост, подходящо облекло и шофьор. Служителите на общински служби по земеделие (ОСЗ), на територията на която се намират ФБл, обект на теренна проверка, осигуряват на проверяващите всякаква друга подкрепа, вкл. помощ при ориентация на терена, избор на най-подходящ маршрут, а при нужда придружават проверяващия и участват в извършването на самата теренна проверка.

5. След получаване на списъците и зареждане в модул теренни проверки на Системата за идентификация на земеделските парцели (СИЗП) на необходимите данни относно подлежащите на проверка ФБл, всяка ОДЗ изготвя индикативен график за провеждането, с конкретни ФБл за ден, както и анализ относно реализацията на проверките с оглед броя заложили блокове за проверка за дадената област и срока за приключване на проверките по т. 3. До два работни дни след получаване на списъците и необходимите данни, всяка ОДЗ трябва да информира дирекция ИЗП, по електронен път (gpramatarov@mzh.government.bg, yuzunov@mzh.government.bg и okaleev@mzh.government.bg) за изготвените графици и анализи, както и за евентуално установена необходимост от предоставяне на допълнителен ресурс с цел приключване на проверките в срок, вкл. автомобили, GNSS устройства - Qrad X5 и/или обучен за работа с тях персонал от други ОДЗ.

6. Всяка ОДЗ да информира кметовете на съответните населени места или друго длъжностно лице от местната администрация за стартиране на теренните проверки и тяхната цел, както и земеделските стопани в даденото землище, заявили площи за подпомагане във ФБл, попадащи в графика за проверка. Списъците с ФБл, определени за проверка, индикативните графици по т. 5, както и всяка друга информация от значение за провеждането на теренните проверки, да бъдат публикувани на интернет страницата на съответната ОДЗ, както и на информационните табла в ОДЗ и всички ОСЗ в областта.

7. Одобрявам Указания за извършване на специализирани теренни проверки на ФБл за 2022 г., неразделна част от настоящата заповед (Приложение 2). Проверките по заповедта се извършват съгласно одобрените указания.

8. Всеки проверяващ, след приключването на теренните проверки на избраните ФБл, по групи, въвежда данните в модул теренни проверки на СИЗП, попълва констатациите от извършените проверки, след което ги предава чрез СИЗП за съгласуване в ОДЗ.

9. Данните от теренни проверки, въведени в СИЗП се проверяват от администриращите теренните проверки служители, като след съгласуването им се предават, чрез СИЗП, в дирекция ИЗП за отразяване в Системата. След отразяване в СИЗП на данните от проверките на ФБл се създават протоколи, придружени с работни карти, които се подписват, съгласуват и утвърждават електронно, съответно от извършилия проверките експерт, лицето администриращо процеса по извършване на теренни проверки в дадената област и директора на ОДЗ или негов заместник.

10. При констатирано от страна на дирекция ИЗП несъответствие и/или нелогичност на данните за конкретна проверка, извършилият проверката служител оказва съдействие за тяхното тълкуване/разясняване. При установяване на грешка в процеса по извършване на теренната проверка, събиране и въвеждане на данните или попълване на констатациите, се извършват необходимите корекции, а при необходимост и повторна теренна проверка, след което процедурата по реда на т. 8 и т. 9 се осъществява повторно.

11. Възлагам на служителите на дирекция ИЗП, при установена необходимост, да предлагат и/или извършват контролни проверки на вече проверени и протоколирани ФБл, на база отделна заповед на министъра на земеделието, както и да определят допълнителни блокове за теренна проверка.

12. Разходите за цялостното извършване на теренните проверки за актуализация на СИЗП, за които се отнася настоящата заповед, са за сметка на издръжката на съответната ОДЗ.

13. Дейностите по настоящата заповед следва да бъдат извършвани с най-висок приоритет спрямо всички други планирани за периода дейности и проверки.

Контрола по изпълнение на заповедта възлагам на г-н Георги Праматаров – директор на дирекция ИЗП.

Настоящата заповед да се сведе до знанието на съответните длъжностни лица за сведение и изпълнение.

МИНИСТЪР: /П/

Д-Р ИВАН ИВАНОВ

Методика за избор на референтни парцели (физически блокове) за теренна проверка, във връзка с актуализация на данните в Системата за идентификация на земеделските парцели (СИЗП) за 2022 г.

За целите на актуализацията на СИЗП през 2022 г., подлежащите на теренна проверка от страна на ОДЗ/ОСЗ физически блокове (ФБл) са разпределени в следните категории и са определени по следните критерии:

I. СТАНДАРТЕН ИЗБОР

1. Физически блокове (ФБл), в които през 2022 г. са заявени площи извън актуалния към момента специализиран слой „Площи, допустими за подпомагане“ (ПДП).

За целите на извадката се използват всички земеделски парцели, предоставени от ДФ „Земеделие“ – Разплащателна агенция (ДФЗ-РА) като цифрови географски данни в *.shp – формат, от които се избират, след пресичане, площи, декларирани в заявления за подпомагане за 2022 г., с установени излизания от специализирания слой ПДП, валиден към момента на кандидатстване през 2022 г. При избора на ФБл се прилагат следните критерии:

- 1.1 Премахват се всички земеделски парцели, попадащи изцяло в планираните зони за самолетно и сателитно заснемане през 2022 г.;
- 1.2 От така получените данни се филтрират и изключват от подлежащите на проверка площи, парцелите, които са избрани за проверка на място от ДФЗ-РА за 2022 г.;
- 1.3 С цел оптимизиране на дейностите по извършване на теренни проверки, от извадката се премахват и всички земеделски парцели, декларирани от земеделските стопани, но незааявени за подпомагане за 2022 г. по схеми и мерки за директни плащания, както и парцели, заявени под минималната за одобрение за подпомагане площ от 0,1 ха;
- 1.4 На следващо място, всички земеделски парцели, заявени само по мерки/направления от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г. (ПРСР 2014-2020), при които одобрението за подпомагане не зависи от обхвата на специализирания слой ПДП, също се премахват от извадката на ФБл за теренна проверка;
- 1.5 Получените цифрови географски данни, съдържащи определен брой земеделски парцели, с множество на брой излизания/парчета, след допълнително пресичане на парчетата с границите на ФБл, се привеждат до вид, при който всяка една част/парче е отделен обект със собствена площ на излизане в рамките на всеки ФБл. От тези данни се филтрират/премахват онези части/парчета, които са с площ на излизане от слоя и от ФБл под 0.05 ха или с ширина под 2 метра;

2. Физически блокове, в които през 2022 г. са заявени площи, пресичащи техните граници.

В тази група са всички ФБл, чийто граници се пресичат от заявени през 2022 г. парцел/и. Изборът на ФБл за проверка от тази група е базиран на определяне на това към кои ФБл се отнася всеки парцел и с каква площ, както следва:

- 2.1 От извадката се изключват всички части от парцели, които попадат в даден ФБл с площ под 0,1 ха или с ширина под 2 метра;

- 2.2 Премахват се и площите, попадащи изцяло в заснети/планирани за заснемане зони за 2022 г. (самолетно и сателитно);
- 2.3 Изключват се и не подлежат на теренна проверка и парцелите, попаднали в извадката на ДФЗ-РА за проверка на място от страна на дирекция „Технически инспекторат“;
- 2.4 Премахват се и парцелите, незаявиени по нито една схема/мярка за подпомагане, както и такива заявени по схеми/мерки, чието подпомагане не зависи нито от обхвата на слой ПДП, нито от начина на трайно ползване (НТП) на ФБл;
- 2.5 На база установените повторения на парцели, разсечени по границите на ФБл, се избират и самите ФБл за проверка по този критерий, които според очертаните граници на земеделските парцели от кандидатите по схеми и мерки за директни плащания на площ за 2022 г., са с неактуални граници, като за проверка се подава блокът, в който пресичащият границата между два ФБл парцел попада с по-малка площ.

3. Физически блокове, в които през 2022 г. са заявени площи за подпомагане по схеми и мерки (направления) от ПРСР 2014-2020, чието одобрение за подпомагане зависи от НТП на ФБл, идентифицирани в неподходящ за подпомагане като НТП ФБл.

При избора на ФБл за теренна проверка от тази група се прилагат следните критерии:

- 3.1 От извадката на ФБл от тази група се изключват всички части от парцели, които попадат в даден ФБл с неподходящ НТП, с площ под 0,05 ха;
- 3.2 Премахват се и земеделските парцели, попадащи изцяло в заснети/планирани за заснемане зони за 2022 г. (самолетно и сателитно);
- 3.3 Изключват се и земеделските парцелите, попаднали в извадката на ДФЗ-РА за проверка на място от страна на дирекция „Технически инспекторат“.

II. РИСК АНАЛИЗ

1. За теренна проверка чрез методите на анализа на риска се избират допълнителни физически блокове, които отговарят на следните общи условия:

- 1.1 ФБл попадат изцяло извън териториалния обхват на заснети/планирани за заснемане зони за 2022 г. (самолетно и сателитно);
- 1.2 ФБл не са част от избраните съгласно горните критерии на стандартния избор ФБл;
- 1.3 От извадките се изключват и не подлежат на теренна проверка и ФБл, в които всички заявени за 2022 г. площи са попаднали в извадката на ДФЗ-РА за проверка на място от страна на дирекция „Технически инспекторат“;
- 1.4 От извадките се изключват и ФБл, в които всички заявени парцели са с площ под минималната за одобрение от 0,1 ха и/или не са заявени по нито една схема или мярка за подпомагане, или са заявени единствено по схеми или мерки, чието одобрение за подпомагане не зависи нито от обхвата на слой ПДП, нито от НТП на ФБл.

От тези ФБл, отговарящи на посочените общи условия, се избират такива, покриващи и следните допълнителни рискови критерии, като в зависимост от броя ФБл получени по даден критерий и общия брой ФБл за проверка от всички групи, се проверяват всички или част от ФБл от всеки критерий, на извадков (случаен) принцип.

2. Задължително се проверяват физическите блокове, попадащи в две или повече от изброените по-долу извадки, с изключение на физически блокове с площи, които включват други трайни насаждения по т. 2.4:

- 2.1 Ивици допустими площи на границата между ОЗ и гори** - Във ФБл има декларирани ЕНП от типа на ивици допустими площи на границата между ОЗ и гори;
- 2.2 Угари** - Във ФБл са декларирани парцели с култура угар, които са със заявена площ над 5 ха и са изцяло в границите на специализирания слой ПДП, валиден за кампания за подаване за заявления по директните плащания за 2022 г.;
- 2.3 ПЗП** - Във ФБл са декларирани парцели с култура от вида на постоянно затревените площи, които са със заявена площ над 5 ха и са изцяло в границите на специализирания слой ПДП, валиден за кампания за подаване за заявления по директните плащания за 2022 г.;
- 2.4 Трайни насаждения- черупкови, други трайни насаждения** - Във ФБл са декларирани парцели с култура от вида на черупковите трайните насаждения (със заявена площ между 0,1 ха и 3 ха) или други трайни насаждения, които са изцяло в границите на специализирания слой ПДП, валиден за кампания за подаване за заявления по директните плащания за 2022 г.;
- 2.5 Обвързано с производството подпомагане** - Във ФБл са декларирани парцели по някоя от схемите за обвързано подпомагане за плодове, зеленчуци и зеленчуци оранжерийно производство с площ над 1 ха;
- 2.6 Изцяло допустими и заявени ФБл** - В изцяло допустими за подпомагане ФБл са декларирани парцели, заемащи цялата площ на блока.;
- 2.7 Противоречие между НТП на ФБл и заявена култура** - ФБл, при които е установено разминаване между НТП на ФБл и декларирана култура на парцел/и в него (например: заявена култура пшеница във ФБл с НТП трайни насаждения), които са изцяло в границите на допустимите за подпомагане площи. За разминаване не се приема култура, заявена във ФБл с НТП от вида на дворните места, както и смесено земеползване.

Заб. Даден ФБл може да бъде избран по повече от един критерий. В такива случаи ФБл се подава за проверка само един път, като в данните за извършване на проверката се отбелязват всички критерии, по които той е избран за проверка.

УКАЗАНИЯ

ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ТЕРЕННИ ПРОВЕРКИ НА ФИЗИЧЕСКИ БЛОКОВЕ ЗА 2022 г.

В изпълнение на европейските изисквания за осигуряване на правилно, ефективно и осигуряващо защита на финансовите интереси на общността разпределение на средства от европейските земеделски фондове, както и във връзка с чл. 30, ал. 2 и ал. 4, т. 2, чл. 33, ал. 4, т. 2 и чл. 33а, ал. 1 от Закона за подпомагане на земеделските производители и чл. 2, ал. 1, т. 2 и чл. 15 от Наредба № 105 от 22.08.2006 г. за условията и реда за създаване, поддържане, достъп и ползване на Интегрираната система за администриране и контрол, Министерството на земеделието (МЗМ) има задължение да извършва обновяване на данните в Системата за идентификация на земеделските парцели (СИЗП), вкл. създаване и актуализиране на цифрова ортофото карта (ЦОФК) и осигуряване поддръжката в актуално състояние на физическите блокове (ФБл), на площите, допустими за подпомагане в тях и на другите цифрови географски и атрибутивни данни в СИЗП.

Актуализацията на СИЗП се осъществява основно чрез два метода – дешифриране на нова ЦОФК (релевантна за дадената година) и извършване на **специализирани теренни проверки**.

I. Цел и предназначение на специализираните теренни проверки

Чрез специализираните теренни проверки трябва да се актуализират данните в СИЗП за:

- Физически блокове – граници и начин на трайно ползване (НТП);
- Площите, допустими за подпомагане в отделните ФБл;
- Други цифрови географски и атрибутивни данни за определени територии и площи от страната, които са от значение за администрирането на схеми и мерки за подпомагане на площ, вкл. за Екологично насочените площи (ЕНП),

както и при необходимост, да се подпомага и да се извършва контрол на качеството на дешифрицията при наличие на нова ЦОФК на България за съответната година;

Резултатите от теренните проверки, след съответна обработка, служат за:

- Актуализация на СИЗП след отразяването им в базите данни;
- Анализ относно качеството на актуализацията на данните в СИЗП чрез дешифриция на нова ЦОФК (по преценка на дирекция "Идентификация на земеделските парцела" - ИЗП);
- Отразяване на промени върху земното покритие, които не са възможни за интерпретация по ортофотокарта поради наличие на различни предпоставки (неподходящи климатични условия, наличие на облаци и др.)

II. Обхват на специализираните теренни проверки

Обновяването на данните в СИЗП чрез теренни проверки включва:

- Проверка, при необходимост, на извадка от физически блокове за контрол на качеството на дешифриране на ЦОФК (при наличие на нова ЦОФК на България за съответната година), като целта на проверките е да се установи доколко коректно са определени (дешифрирани) характеристиките на физическите блокове, вкл. наличието на допустими за подпомагане площи в тях и ЕНП;
- Проверка на физически блокове, чиито характеристики не са могли да бъдат определени еднозначно при дешифриране на нова ЦОФК;

- Проверка на рискови физически блокове избрани за теренна проверка съгласно одобрена методика;

III. Определяне на физическите блокове за теренни проверки

Определянето на физически блокове за теренни проверки се извършва от дирекция ИЗП съгласно одобрена методика.

Рисковите физически блокове за проверка се представят в табличен вид в модул „Теренни проверки“ на СИЗП с атрибутна информация за идентифициране на обектите за проверка и техните основни характеристики.

Отделно от списъка с ФБл за теренни проверки, чрез модул „Теренни проверки“ в СИЗП, дирекция ИЗП предоставя на съответните Областни дирекции „Земеделие“ (ОДЗ) и актуален слой „Екологично насочени площи“ в *.shp-формат. В модул „Теренни проверки“ се предоставят данни, включващи:

1. Цифрови географски данни за ФБл, обект на проверка;
2. Цифрови географски данни за частите от слой ПДП, попадащи в границите на ФБл, обект на проверка;
3. Всички компактни, измерими части (парчета) от декларираните площи, попадащи извън границите на слой ПДП. Данните се предоставят в точков вид (контролни точки), като за всяка част/парче извън слоя съответстват точки с атрибутна информация за декларираната култура в парцела.

Броят на този тип точки в зависимост от големината на излизанията извън слоя са както следва:

Излизане от слоя (ха)	брой контролни точки
до 0.5	1
от 0.5 до 1	2
от 1 до 5	3
от 5 до 20	4
от 20 до 50	5
от 50 до 150	6
над 150	7

4. „Контролни точки“ за останалите площи в дадения физически блок, извън тези по т. 3, както следва:

- По една точка за всеки съществуващ в блока контур на слой ПДП, носеща в атрибутивните си данни информация за идентификатора на допустимата площ и на ФБл, в който попада;
- Една точка за площта на блока извън слой ПДП, незаявена за подпомагане, съдържаща информация за идентификатора на ФБл, в който попада;
- Една точка за всеки заявен парцел, в случаите на избор на ФБл за проверка поради противоречие на заявена/и култура/и и НТП на ФБл, съдържаща информация за идентификатора и НТП на ФБл, в който попада и за декларираната култура в парцела и
- Една точка за всеки заявен парцел по схема за обвързано подпомагане за плодове, зеленчуци или оранжерийни зеленчуци с площ над 0,1 ха, извън тези по предходната подточка, съдържаща информация за идентификатора и НТП на ФБл, в който попада и за декларираната култура в парцела.

Забележка: Контролните точки по т. 3 и 4 се генерират автоматично/софтуерно, на случаен принцип, в рамките на съответните полигони, които точките представят.

5. Данни (линии) за конкретни части от границите на ФБл, при които е констатирано пресичане на границата от декларираните парцели.
6. Данни за налични в рамките на ФБл елементи от слой ЕНП и/или идентифицирани от земеделски стопани ЕНП в рамките на блока (линейни

или полигонови елементи, в зависимост от вида на ЕНП), с наличната атрибутна информация.

Данни за кандидатите, заявили площи в избраните за проверка ФБл, включително данни за контакт се предоставят през сървър за ОДЗ.

Поради специфичните изисквания към данните в СИЗП, **случайната извадка на физическите блокове** за проверка на качеството на дешифриране на ЦОФК се извършва от следните три групи физическите блокове:

- физически блокове - земеделска площ, в които има деклариращи площи за подпомагане през съответната година;
- физически блокове - земеделска площ, в които няма деклариращи площи за подпомагане през съответната година;
- физически блокове - неземеделска площ, в които има деклариращи площи за подпомагане през съответната година.

За всяка област се изготвят таблици/списъци и бази данни за ФБл, които са предмет на теренните проверки.

IV. Подготовка за извършване на специализираните теренни проверки

Физическите блокове с цифровите и атрибутни данни към тях за проверка по области са визуализирани в модул „Теренни проверки“ в СИЗП. Блоковете се разпределят между служителите за извършване на теренни проверки, определени със заповед от съответния директор на ОДЗ, след което съответните данни се изтеглят от сървъра и зареждат за работа в GNSS устройство - Qrad X5.

Препоръчително е разпечатването на помощна маршрутна карти, съдържащи граница, идентификатор, площ (в ха), НТП на проверяваните физически блокове, по които да става ориентацията на терена (особено при физически блокове с по-сложен релеф и конфигурация) и евентуално нанасянето на бележки и пояснения към извършените измервания, които не могат да се въведат директно в GNSS устройството.

В случай на проверка на рискови ФБл, вкл. на ФБл със заявени в тях парцели извън слой ПДП, на разпечатаните карти е желателно да фигурират границите на всички физически блокове, граничещи с ФБл, обект на проверка.

При проверки на ФБл за контрол на дешифриация на нова ЦОФК е желателно в разпечатаните карти да фигурират границите САМО НА ПОДАДЕНИТЕ ЗА ПРОВЕРКА от дирекция ИЗП ФБл, тъй като е възможно да има разминаване в наличните в ОДЗ и последно актуализираните бази данни на СИЗП. С оглед намаляване на риска от претоварване и блокиране на GNSS устройството по време на работа на терен, е необходимо също така да се извърши предварително преглед на устройството и заложените настройки за снимки и контраст, като се изтрият ненужните файлове (снимки от галерията, стари проекти) и се избере подходяща, не максимална, резолюция.

V. Планиране на специализираните теренни проверки

С използване на данните по т. IV и актуална ЦОФК (върху която се „налагат“ определените за теренна проверка ФБл), определените служители извършват планирането на дневните маршрути, вкл. и чрез разпечатване на карти на маршрута (или части от него). При действията по планиране на предстоящата теренна проверка на подадените ФБл, служителите, определени да извършват теренните проверки могат да използват и наличната в Google Maps/Google Earth информация, ако е по-актуална спрямо ЦОФК, предоставена от страна на МЗм.

С оглед избор на оптимален маршрут и максимална ефективност на проверките се препоръчва още преди тръгването на терен да бъдат разгледани всички генерирани точки за проверка, техният вид, достъпност, варианти за обход. При преглед на блоковете от дневните маршрути е добре да се набележат (ако има такива) и други потенциално конфликтни места във всеки ФБ, които не са обхванати (не са близо) до генерираните точки за проверка, за допълнителна снимка и/или измерване, като:

- Недопустими елементи останали в слой ПДП (орлова папрат, групи дървета, водни обекти, „почистени“ пустеещи, захрастени територии и др.);

- Недопустими трайни елементи (дерета, пътища, постройки, ел. стълбове и др.);
- Разминаване на площ с НТП на ФБл.

При планиране и извършване на теренните проверки трябва да се отчитат едновременно следните фактори:

1. На какъв принцип/и е избран ФБл за проверка. Информация за това се съдържа в модул „Теренни проверки“ в СИЗП;
2. Потенциални рискови и важни за пълната и коректна оценка на площта места в блока, вкл. превърнатите в точки компактни парчета от декларираните площи, излизащи извън границите на допустимите за подпомагане площи, граници на допустимите за подпомагане площи с тези, определени като недопустими, граници на ФБл, пресечени от заявената площ, заявени ЕНП и съществуващи в слой ЕНП елементи и др. Т.е. преди извършване на проверката на даден блок служителят трябва да прецени сложността на проверявания ФБл, както според териториалния му обхват и достъпа до него, така и според начина му на трайно ползване и допустимите за подпомагане площи и тяхната разпокъсаност или компактност.
3. Дневните маршрути трябва да осигуряват проверка на максимален брой физически блокове, при средна дневна „норма“ от 7 блока; изключение се прилага за землищата, попадащи в обхвата на необлагодетелстваните планински райони, където средният брой проверени физически блокове за деня трябва да бъде поне 4.
4. За физическите блокове, включени в дневните маршрути, трябва да може да се определи цялостното състояние на физическия блок, неговия актуален начин на трайно ползване и нуждата (поради несъвпадение спрямо отразеното в СИЗП) от измерване на граници на:
  - Физическия блок;
  - Площи, подходящи, респ. неподходящи за подпомагане (определяне обхвата на слой ПДП);
  - Екологично насочени площи.

VI. Извършване на специализираните теренни проверки

1. Проверките се извършват със задължително използване на GNSS устройство - Qrad X5 и съгласно **„Инструкция за работа с Модул теренни проверки на СИЗП и GNSS устройство HiTarget Qrad X5“**. Задължително е геопозиционирано заснемане на проверяваните площи с наличната в GNSS камера, тоест извършване на точково измерване с координати и снимка към него. Снимките трябва да бъдат в близост до подадените за проверка точки, или на такива места, които предоставят възможност от снимката да се придобие достатъчно ясна представа за състоянието на проверяваната площ. Снимката трябва да съдържа дата и час на заснемане, координати на точката, от която е извършено заснемането, както и посоката на заснемане. Освен тези снимки проверяващите трябва да направят и снимки на проблемните граници, подадени за проверка. **Също така е необходимо да се направят снимки (с точка от GNSS за местоположението ѝ) на всички допустими и недопустими за подпомагане части от площта на блока, обект на проверката, както и на наличните или заявени ЕНП, спрямо подадените данни** (заснемат се с камерата на GNSS-устройството отделните допустими площи, както и недопустимите такива налични в базата данни, като препоръчително е снимките да бъдат направени на границата между двете категории площи, или в близост до границата).
2. В зависимост от установеното състояние на проверявания ФБл на място, по преценка на проверяващия може да бъде направено едно или повече линейни измервания на граници (виж. Секцията с основни възможни варианти при извършване на проверка на даден физически блок).

Забележка: Липсата на линейни измервания не е автоматична предпоставка за отхвърляне на резултатите, констатациите и

данните от теренна проверка, при спазване на горните указания за заснемане на терена.

Препоръчва се, особено при липса на линейно измерване на граници, от конкретна точка на заснемане да се правят снимки в няколко (2-4) противоположни посоки, но приоритетно в посока на земеделската площ; по протежението на дадена границата между видовете площи, както и в посока на площта, която се променя (включва се като допустима или се изключва като недопустима), а не към площта, която остава без промяна.

При включване или изключване на по-големи компактни площи препоръката е да се направят повече снимки в различни части на площта.

Забележка: Предвид вероятността част от автоматично генерираните точки да са труднодостъпни или недостъпни или да съществуват други места в проверявания ФБл, даващи по-добра представа за състоянието на блока, липсата на снимки от или в близост до дадена предварително генерирана точка или направата на снимки от общо по-малко от генерираните точки не е автоматична предпоставка за отхвърляне на резултатите, констатациите и данните от теренна проверка, при спазване на горните указания за заснемане на терена.

Обратно, възможно е да съществува конфликтно място, важно за коректното определяне характеристиките на блока, за което да не е генерирана точка, като липсата на данни за това място може да доведе до необходимост от корекции на данните. Необходимо е да бъде направена точка/снимка или измерване. Изключение са точките за обвързано подпомагане (ОП), които представляват заявен парцел по схема, като независимо, че в близост може да има други генерирани точки, от тях се изисква да има снимки и намерена култура.

Внимание: Когато се прави точка и снимка в проверяван ФБл, вкл. за потвърждаване на границата на ФБл, проверяващият трябва да се съобрази с това дали точката попада в допустима или недопустима част на блока, за да може да избере правилния тип точка – допустима или недопустима такава, вкл. да се избере причина за недопустимост. **Видът на точката се избира спрямо реалното състояние на проверяваната площ, в която тя се прави, а не спрямо предварително подадената информация.**

В случай че дадена снимка/и не са направени с правилния код от GNSS – устройството, то се правят нови снимки с правилните кодове или в полето за забележка във формата на протокола следва да се укаже какъв е реалния вид на снимката/площта, която представлява тя, като при НДПП точка, погрешно зададена с код ДПП задължително се описват и причините за недопустимост със съответните членове от Наредба № 2.

Когато при извършване на теренна проверка, след обход/запознаване със състоянието на проверяваните площи и сравнение с наличните данни от СИЗП с помощта на GNSS – устройството, не се установи необходимост от промяна на границата между допустими и недопустими за подпомагане части от подадените за проверка ФБл, е възможно служителят да извърши частично измерване на границата между двете категории площи, с дължина, по преценка на проверяващия, с цел потвърждаване на съществуващата граница. Същото измерване, придружено със съответния снимков материал се прилагат към протокола за извършена теренна проверка, като доказателства за липса на промяна на допустимите за подпомагане площи в дадения ФБл. Освен с измерване, потвърждаването на границите може да се извърши и чрез достатъчно на брой геопозиционирани снимки от различни части по протежението на съществуващата граница между допустима и недопустима за подпомагане площ, от които може да се придобие представа за нейното местоположението и липса на промяна.

При установяване на пълна допустимост или пълна недопустимост на проверявания ФБл, същото винаги се „доказва“ чрез достатъчно на брой геопозиционирани снимки от различни части на блока.

Резултатите от теренните проверки се въвеждат, оформят в протокол, съгласуват и отразяват в модул „Теренни проверки“ в СИЗП съгласно **„Инструкция за работа с Модул теренни проверки на СИЗП и GNSS устройство HiTarget Qrad X5“**.

Оценка на проверяваните на терен елементи

1. Граници на ФБл

Оценката/измерването на границите на ФБл се извършва по наличните трайни топографски елементи. Това може да са граници между земеделски и неземеделски земи, вкл. гори, компактно захрастени територии, водни обекти, канали, застроени площи, трайни пътища, огради и т.н.; ландшафтни елементи, вкл. синори, редици дървета, дерета и др.; полски пътища (освен временни такива, образувани в процеса на извършване на агротехнически мероприятия през годината).

По дефиниция, трайните топографски елементи, освен новосъздадени от човешка дейност или новообразувани от природни явления такива, са видими на ЦОФК/маршрутната карта, в които случаи за тяхната евентуална корекция не е необходимо извършване на измерване.

Границите между различни групи земеползване (например между обработваеми земи и постоянно затревени площи) също може да се ползват като граница на ФБл, особено при разделяне на съществуващи ФБл с НТП СЗП и ДМ. Когато обаче се прецени, че такава граница (по обработка) е неясна или нетрайна, НТП на ФБл следва да си остане или да се промени на СЗП или ДМ, като границите на обработките/земеползването се отразят чрез НТП на слой ПДП.

Границите между обработена и необработена/пустееща площ от един вид земеползване), границите между отделни земеделски парцели, заети от различни култури, както и границите между имоти от КВС/КК и административните граници не са трайни топографски елементи. В този смисъл е неправилно извършването на измерване и промяна в границите на ФБл по такива граници.

2. НТП на ФБл

Начинът на трайно ползване на физическия блок може да е от земеделски или неземеделски тип. НТП за даден ФБл от земеделски тип се определя спрямо преобладаващия начин на земеползване в границите му, след изваждане на трайно недопустимите елементи, частите от него с неземеделски характер или тези, които се ползват със земеделско предназначение, позволяващо отделянето им в отделни ФБл.

Земеделски площи са площите, заети от обработваема земя, постоянно затревени площи и постоянни пасища или трайни насаждения.

Служителите, извършващи теренна проверка на затревени площи, трябва да извършват оценка дали дадената площ е преобладаващо заета от тревни видове или храстовидните и дървесните видове имат превес в площта на физическия блок. Когато даден ФБл е преобладаващо зает от тревни формации, но не отговаря на условията за допустимост за подпомагане описани по-долу, този ФБл се записва с НТП от групата на постоянно затревените площи (земеделски тип). Ако храстовидната и дървесна растителност е с превес пред тревистата растителност в площно отношение, тогава даден ФБл може да бъде определен с НТП ХЗТ (от неземеделски тип).

3. Допустимост на площите за подпомагане

Определянето на площите допустими/недопустими за подпомагане, които подлежат на измерване става според изискванията на **Наредба № 2 от 26 март 2018 г. за критериите за допустимост на земеделските площи за подпомагане по схеми и мерки за плащане на площ** (Наредба № 2 от 26 март 2018 г.).

Оценката на допустимите за подпомагане площи трябва да се прави, като се взима предвид начина на трайно ползване на ФБл, както и времето на провеждане

на проверките спрямо последните стандартни агротехнически операции, които би следвало да са извършени през съответната стопанска година. Оценката се прави на място и за всеки отделен казус, а при съмнение, като основания за включване/оставяне на площи в слой „Площи, допустими за подпомагане“ може да се приемат следи от косене, от ползване за паша, от оран, жътва и др. обработки (причината за дадено решение се описва в секция забележки в протокола, като е желателно да се правят допълнителни снимки на мястото).

Когато е необходимо да се извършат измервания на граници, измерването им се извършва веднага. Когато приключването на необходимите измервания е невъзможно в рамките на същия ден, физическият блок се включва в дневен маршрут за някой от следващите дни.

При специализираната теренна проверка на всеки отделен физически блок екипът/служителят, извършващ проверката, трябва:

- Да заснеме с наличната в GNSS-устройствата камера проверяваната площ по начин, осигуряващ достоверно представяне на конкретния физически блок – след настройка за визуализация на дата и координати на снимката и посока на заснемане;
- Да определи необходимостта от измерване на границите на физическия блок (изцяло или частично), неговият начин на трайно ползване и частта от физическия блок, подходяща или неподходяща за подпомагане, като това се отразява в протокола от проверката;
- При извършване на GNSS - измерване, да отбележат в протокола изрично какво е измерено - граница на физическия блок (или части от нея), подходящата или неподходящата за подпомагане част от блока и др. Тези обекти се измерват поотделно, като е необходимо след приключването на всяко отделно измерване да се отбележи типа корекция, за която се отнася измерването.

Съгласно Наредба № 2 от 26 март 2018 г., като земеделски площи се класифицират тези части от територията на страната, които притежават природни дадености, правещи ги пригодни за извършване на земеделска дейност.

Земеделските площи, в зависимост от начина на ползването/поддържането им са обработваемите земи, постоянно затревените площи или трайните насаждения.

„Обработваеми земи“ са площите съгласно чл. 4, параграф 1, буква „е“ от Регламент (ЕС) № 1307/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за установяване на правила за директни плащания за земеделски стопани по схеми за подпомагане в рамките на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕО) № 637/2008 на Съвета и Регламент (ЕО) № 73/2009 на Съвета (Регламент (ЕС) № 1307/2013), а именно земя, която се обработва за производството на култури, или площи, които са на разположение за производството на култури, но оставени под угар, включително площи, оставени под угар в съответствие с членове 22, 23 и 24 от Регламент (ЕО) No 1257/1999, с член 39 от Регламент (ЕО) No 1698/2005 и с член 28 от Регламент (ЕС) No 1305/2013, независимо от това дали на тази земя са разположени оранжерии или подвижни или неподвижни навеси.

В така посоченото определение под подвижни или неподвижни навеси трябва да се разбира парници или сушилни.

Оранжерийните площи от своя страна се обособяват в отделни ФБл със собствен НТП.

За обработваеми земи се считат и т.нар. временно затревени площи съгласно Наредба № 105 от 22 август 2006 г. за условията и реда за създаване, поддържане, достъп и ползване на Интегрираната система за администриране и контрол, до преминаване на периода от пет последователни години на заявяване, в които са извън сеитбооборота на стопанството.

„Постоянно затревени площи“ са площите съгласно чл. 4, параграф 1, буква „з“ от Регламент (ЕС) № 1307/2013.

Съгласно взетите национални решения по отношение на възможностите за допълване/ограничение на общата дефиниция, предоставени на страната съгласно текстовете на посочения по-горе регламент, за „Постоянно затревени площи“ се считат площите, използвани за отглеждане на трева или други тревни фуражи, естествено растящи (саморазсадени) или чрез култивиране (изкуствено засети), които не са били включени в сеитбооборота на стопанството в продължение на пет години или повече. Те може да включват други подходящи за паша видове като

храсти и/или дървета, при условие че тревата или другите фуражи остават преобладаващи.

„Трайни насаждения“ са насажденията съгласно чл. 4, параграф 1, буква „ж“ от Регламент (ЕС) № 1307/2013., а именно земеделските площи заети с култури, които не участват в сеитбооборота и са различни от постоянно затревените площи, които заемат земята в продължение на пет години или повече и дават реколта многократно.

Не са земеделски площи необработваемите площи, непригодни за извършване на земеделска дейност - захрастени територии, дерета, оврази, полски пътища, прокари и просеки; териториите, заети от гори; урбанизираните територии - градски структури, застроени площи извън населените места, гробищни паркове, други инженерно-технически съоръжения (соларни паркове, паркинги, производствени площадки и др.) и зони за спорт и отдих (писти, паркове, стадиони, хиподруми, голф игрища и др.); водните обекти и прилежащите им площи - реки и речни корита, езера, язовири, блата, канали, рибарници и др.; нарушените терени - кариери, открити рудници и табани, сметища и хвостохранилища; транспортната инфраструктура и прилежащите към нея територии - пътища с трайна настилка, железопътни линии, летища и др.; голи и ерозирани терени - заети от пясъци, чакъл и голи скали. Като неземеделски се класифицират и площите с нормативни ограничения за извършване на земеделска дейност - резервати, военни обекти и др. Премахването на камъни, дървесна, храстовидна и нежелана растителност, в т.ч. чрез използване на методи и машини, които водят до увреждане на почвената покривка и промяна в екосистемите не означава, че дадената площ е допустима за подпомагане (Регламент № 1307/2013).

За да бъдат допустими за подпомагане, описаните по-горе три вида земеделски площи, трябва да отговарят на съответните критерии за хектари, допустими за подпомагане по смисъла на чл. 32, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1307/2013.

Съгласно националните разпоредби/критерии за допустимост на земеделските площи за подпомагане по схеми и мерки за плащане на площ разписани в Наредба № 2 от 26 март 2018 г., допустими за подпомагане са и земеделските площи поддържани в състояние, годно за производство, в случай че е приложена поне една от следните дейности:

1. за обработваеми земи - изораване, дисковане, косене на тревата без изнасяне на сено/сенаж, обработка с хербициди;

2. за постоянно затревени площи - косене на тревата без изнасяне на сено/сенаж.

Земите под угар като вид непроизводствени площи, част от обработваемите земи, са допустими за подпомагане, когато върху тях е извършена най-малко една почвена обработка (изораване, дисковане) от 1 януари до 31 май на годината на кандидатстване, има разпознаваеми през цялата календарна година следи от дейностите по поддръжка на площта в годно за производство състояние и се поддържа максимална височина на тревостоя от 0,5 м.

Обработваемите земи са допустими за подпомагане, когато са засети със земеделска култура, която е налична или може да бъде установена чрез растителните остатъци от нея.

Производствените постоянно затревени площи (за паша или за косене) са допустими за подпомагане, когато на тях едновременно има не повече от 100 бр. дървета и/или храсти на хектар с височина над 0,5 м (за орлова папрат - *Pteridium aquilinum*, чемерика - *Veratrum* spp., айлант - *Ailanthus altissima*, къпина - *Rubus* spp., клек - *Pinus mugo*, хвойна - *Juniperus* spp., аморфа - *Amorpha fruticosa*, независимо от височината), които са с мозаечно разположение; има мозаечно разположени сгради, съоръжения, скали, скални участъци, ерозирани или оголени терени, които заемат не повече от 10% от общата площ, след изключване на неподходящите за подпомагане площи и когато следите от паша или косене са разпознаваеми през цялата календарна година.

Трайните насаждения са допустими за подпомагане, когато:

1. най-малко 70% от растенията в парцела след изключване на неподходящите за подпомагане площи са живи/неизсъхнали (с изкл. на многогодишните медицински и ароматни култури и ягодоплодните видове) и

2. почвената повърхност в междуредията се поддържа с подходящи обработки или косене според прилаганите системи (угарна, чимово-мулчирна, мулчирна или

ливадно зачимяване), следите от които са разпознаваеми през цялата календарна година.

Земеделските земи могат изцяло или частично да бъдат трайно неподходящи за подпомагане (когато са заети от дървесна, храстовидна или нежелана растителност; сгради, съоръжения, скали, скални участъци, ерозирани или оголени терени или от бързорастящи дървесни видове с кратък цикъл на ротация извън изброените в приложение № 1 към чл. 11, ал.1 на Наредба № 3 от 2015 г. за условията и реда за прилагане на схемите за директни плащания (ДВ, бр. 16 от 2015 г.) или да бъдат временно неподходящи за подпомагане, тоест неподходящи за подпомагане за конкретната година/кампания (когато са изоставени - земеделски площи без наличие на земеделска дейност - производство на продукция или поддържане в състояние, годно за производство; опожарени, наводнени или височината на тревостоя е над изисквания за отделния вид земеделска земя максимум - 0,5 м за земи под угар и междуредията в трайни насаждения; 0,7 м за ливади и временно затревени площи и 0,35 м за постоянно затревени площи, поддържани в състояние, годно за производство).

Не са допустими за подпомагане земеделските площи или тези части от тях, в които недопустими/неземеделски елементи са компактно разположени и заемат, заедно или поотделно, повече от 100 кв. м, с изключение на сгради и съоръжения, изградени от човек, които не се включват в слоя независимо от техния размер (Насоки на ЕК за СИЗП).

Допустими за подпомагане са следните линейни елементи на заобикалящата среда, **когато тяхната ширина не надхвърля 2 метра:**

1. живи плетове/дървета в редица - редици от дървета, храсти или комбинация от двете;
2. каменни стени - направени от човека структури от камъни или тухли;
3. синори (полски граници), върху които не се произвежда земеделска продукция;
4. тераси;
5. канавки за целите на напояването или отводняването;
6. буферни ивици по протежението на водни басейни.

Допустими за подпомагане нелинейни елементи на заобикалящата среда са полските горички (дървета/храсти в група със застъпващи се корони), под 100 кв. м. и единичните дървета с незастъпващи се корони и позволяващи извършването на съответната земеделска дейност спрямо начина на трайно ползване на площта.

При извършване на проверката на даден физически блок са възможни следните варианти:

1. Установява се, че всички данни за физическия блок в СИЗП отговарят на наблюдаването на терен:
  - В случай, че контурът на слой „Площи, допустими за подпомагане“ съвпада с границите на въпросния ФБл (целия ФБл се обработва и това се потвърждава от проверката) - няма нужда от извършване на цялостни измервания. С вградената в GNSS камера се правят достатъчно геопозиционирани „панорамни“ снимки на ФБл, на които еднозначно да си личи ситуацията на терена.
  - В случай, че липсва контур от слой „Площи, допустими за подпомагане“ (изцяло изоставена/неземеделска площ), което се потвърждава от проверката, също няма нужда от цялостни измервания. С вградената в GNSS камера се правят достатъчно геопозиционирани „панорамни“ снимки на ФБл, на които еднозначно да си личи ситуацията на терена.

В останалите случаи – наличие както на допустими, така и на недопустими площи, се извършва измерване по преценка на проверяващия. Така например при изключен единичен недопустим обект като сграда или група храсти, което на терен се установява като правилно, също не е необходимо да се извършва цялостно измерване. Цялостно измерване не е необходимо и в случаите, когато категорично е установено (с помощта на GNSS-устройството и наличните в него данни от СИЗП), че определената граница между допустимите и недопустими за подпомагане площи в наличната база данни на СИЗП съответства на положението, установено на терен. В тези случаи се потвърждава съществуващата граница между двете категории площи

(допустими за подпомагане и недопустими такива) чрез измерване или препоръчително чрез достатъчно на брой геопозиционирани снимки от различни части по протежението на съществуващата граница, от които може да се придобие представа за нейното местоположение и липса на промяна.

2. Установява се, че някои или всички от данните за физическия блок според дешифрирането не отговарят на наблюдаваното на терен:
  - Начинът на трайно ползване на физическия блок трябва да се промени – новият начин на трайно ползване се отразява в модул „Теренни проверки“ на СИЗП, а впоследствие и в протокола. Прави се поне една геопозиционирана снимка (точка със снимка) с вградената в GNSS камера.
  - Има нужда от коригиране границите на физическия блок (изцяло или частично) – прави се измерване, в което се отразява вида измерване/корекция и/или се отбелязва в цифровата работната карта в модул теренни проверки на СИЗП. Прави се поне една геопозиционирана снимка с вградената в GNSS камера.
  - Има нужда от коригиране на границите на площите, допустими за подпомагане – прави се измерване на по-малката като площ територия (допустима или недопустима), в което се отразява вида измерване/корекция и се отразява в модул „Теренни проверки“ на СИЗП, а впоследствие и в протокола. Правят се поне две геопозиционирани снимки с вградената в GNSS камера, като от тях трябва да е видна причината за коригиране на границата. Поне по една снимка трябва да е направена съответно на допустимата и недопустимата за подпомагане площ.
  - Има нужда от формиране на нов физически блок (напр. ново трайно насаждение) и площи, допустими за подпомагане в него – прави се измерване от линеен тип и се отразява в модул „Теренни проверки“ на СИЗП, а впоследствие и в протокола. Допуска се вместо пълно измерване на границите на новия физически блок да се измерят линиите, по които да стане неговото отделяне от съществуващия. Това се отразява в модула, а впоследствие и в протокола. Прави се поне една геопозиционирана снимка с вградената в GNSS камера.
  - Има нужда от обединяване на два или повече съседни физически блока и, при нужда, на площите, допустими за подпомагане в тях в общ полигон – прави се общо измерване и се отразява в модул „Теренни проверки“ на СИЗП, а впоследствие и в протокола. С вградената в GNSS камера се правят няколко геопозиционирани снимки на новообразувания ФБл, от които еднозначно да си личи ситуацията на терена, т.е. снимките/точките е желателно да бъдат направени в близост до вече несъществуващите граници. Когато на терен се установи, че не е необходима промяна на външните граници на ФБл – обект на обединяване, може да не се извършва измерване с GNSS, като ясно се опише, че други промени по границите на блоковете освен обединяването им няма. Това не означава, че ако има разлика в обхвата на допустимите за подпомагане площи не трябва да се извърши измерване.

Внимание: Доколкото обединението рядко ще касае два физически блока от определените за проверка на терен и не е възможно да се използват части от границите на „стари“ физически блокове се налага да се извърши измерване на границата на новия „обединен“ ФБл и на полигоните на слой ПДП в този ФБл.

3. Установява се потенциална нередност в площи, заявени по схемите за обвързано подпомагане за плодове или зеленчуци, които не касаят данните в СИЗП и не се отразяват в протоколите от теренни проверки. Такива задължително включват противоречие/установяване на различна култура спрямо заявената такава, налична в атрибутната информация на съответната точка, описана в т. III, както и установяване на култура от типа на трайните насаждения извън плододаване (нова или амортизирана). За потенциална нередност може да се приеме и всяко съмнение относно извършените агротехнически

мероприятия или липсата на стандартни такива, водещи до невъзможност за реализация на добив от съответната площ, вкл. неприбиране на реколта от площта след агротехническите срокове за това (в тези случаи е желателно присъствието на служител-агроном). Правят се поне две геопозиционирани снимки с вградената в GNSS камера.

При засадени или засяти площи, но при всички случаи на налични растения, те следва да са лесно откриваеми (да не се търсят в плевелна растителност или сред площи под угар).

4. Физическият блок не може да бъде достъпен и оценен. За да бъде преценен даден ФБл, като недостъпен, проверяващият/проверяващите трябва да са сигурни, че достъпът с високопроходим автомобил до дадения блок е невъзможен, както и че достъпът пеша изисква усилия, които са неоправдани за целите на извършваните теренни проверки. В тези случаи проверяващите следва да потърсят съдействие от кмета на населеното място (показване на път или начин за достъп до проблемния ФБл). Ако и той не може да окаже такова е редно след като се е запознал с търсената местност да издаде служебна бележка, в която е описана причината за недостъпност до обекта на проверката. Бележката се снима с GNSS – устройството с оглед включването ѝ към пакета с данните от проверката.

Също така проверяващите трябва да направят точка със снимка на терена, до който последно са успели да стигнат, като на същата ясно личи причината, поради която е невъзможен достъпа до дадения ФБл. Ако от мястото, до което е било последно възможно да се стигне има видимост към ФБл, обект на проверка, се правят и панорамни снимки на него.

Забележки:

1. Измерването се провежда по начин, осигуряващ заснемане на границите на измерваните площи с необходимия брой точки (чупки), с оглед отразяване на реалните характеристики на ФБл и/или площи, допустими за подпомагане.

2. Преди отиване на теренна проверка трябва да се провери дали GNSS - устройствата са в изправност, заредени и сигнализират за наличие на достатъчен брой спътници, за да е достоверно измерването.

3. За ФБл с НТП СЗП и ДМ (които остават или се променят в такъв вид НТП), в които има допустими за подпомагане площи от повече от един вид (ОЗ, ТН и/или ПМЛ) различните допустими за подпомагане площи, по видове, се измерват или отбелязват в работната карта, с оглед задаването на техния конкретен начин на ползване. При наличие в такива блокове на само един тип допустими за подпомагане площи, той се описва/определя.

VII. Попълване, предаване и утвърждаване на протокол за теренна проверка – извършва се съгласно „Инструкция за работа с Модул „Теренни проверки“ на СИЗП и GNSS устройство HiTarget Qpad X5“.

VIII. Повторни и контролни теренни проверки

1. Повторни теренни проверки

Повторна проверка на даден ФБл се извършва в случаи на констатирана липса на достатъчно данни (съгласно т. VI от Указанията) за коректното отразяване на резултата от теренната проверка в СИЗП или при наличие на противоречие в предоставените данни. Тоест повторна проверка може да бъде осъществена преди отразяването на резултатите от първоначалната такава в СИЗП и генерирането и подписването на протокол от нея. Повторните проверки могат да се извършват и от друг служител.

В модул „Теренни проверки“ на СИЗП се съхранява цялата информация от проверките на съответния ФБл – първоначални данни и окончателни данни от повторната проверка.

При констатиране на непълнота или несъответствие, повторна теренна проверка може да бъде изисквана от отговорното лице за администриране на проверките в

ОДЗ, от оператор, отговорен за отразяване на резултатите от тях в СИЗП или от други експерти на дирекция ИЗП.

Извършването на повторна теренна проверка на ФБл следва да се осъществи в рамките на сроковете и правилата съгласно заповедта на министъра на земеделието за стартиране на годишни теренни проверки от съответния тип, като не е необходимо издаване на отделни, нарочни заповеди или писма за всяка отделна повторна проверка.

2. Контролни теренни проверки

Контролна теренна проверка на даден ФБл се извършва само на блокове, за които резултатите от първоначалната проверка вече са отразени в СИЗП, в случаи на констатирано след отразяването на проверката противоречие в предоставените в съответния протокол данни или при избор на случаен принцип на ФБл за контрол на качеството на теренните проверки.

Такива теренни проверки се назначават със заповед на министъра на земеделието и могат да бъдат осъществени от служители на същата ОДЗ, както и на експерти от дирекция ИЗП и/или на служители от други ОДЗ.

За извършването на контролна теренна проверка се съставя отделен протокол, указващ и причината за съставянето му.

Втори протокол за даден ФБл може да бъде съставен и без да е извършена контролна теренна проверка, в случай на констатирана техническа грешка при попълване на даден протокол, довела и до въвеждане на погрешни данни в СИЗП, но само при условие, че събраната при първоначалната теренна проверка информация е достатъчна и пълна с оглед установяване на реалното състояние на дадения ФБл по време на проверката. В тези случаи необходимостта от създаването на коригиращ протокол и характера на установената техническа грешка се описват в поле „Забележка“ на съответния ФБл в самия протокол.

IX. Докладване

1. Начален доклад

След получаване на списъците и необходимите данни с подлежащите на проверка ФБл, всяка ОДЗ трябва да организира изготвянето на предварителен график за провеждането, с конкретни ФБл за ден, както и на анализ относно реализацията на проверките с оглед броя заложили блокове за проверка за дадената област и сроковете за тяхното приключване. Началният доклад включва изготвените графици и анализи, както и евентуална установена необходимост от предоставяне на допълнителен ресурс с цел приключване на проверките в срок, вкл. автомобили, GNSS-устройства и/или обучен за работа с тях персонал от други ОД „Земеделие“.

2. Окончателен доклад

При приключване на теренните проверки от даден етап/тип (съгласно съответна заповед на министъра на земеделието, храните и горите), всяка ОДЗ задължително изготвя финален доклад до дирекция ИЗП, в който се описват проверените ФБл от всеки етап, непроверените ФБл (ако съществуват такива) и причините за това, както и всякаква друга информация относно проведените теренни проверки като например срещани трудности и проблеми, вкл. относно използването и функционирането на GNSS устройствата, мнения относно методиката за провеждане на теренни проверки и предложения за подобряването ѝ и др.

Всеки окончателен доклад следва да съдържа данни относно това констатирани ли са по време на теренните проверки случаи и ако да – подробно описание на всеки от тях, при които проверката е установила необходимост от премахване на части или на целия полигон от съществуващия специализиран слой ПДП, както и промяна в слой ФБл, поради установено на терена наличие на трайно неземеделски, трайно недопустими за подпомагане елементи (например фотоволтаици, обори, стопански постройки, фабрики, паркинги, бетонни площадки и други трайно застроени площи, трайни пътища, неземеделски пътища и други обекти от пътната инфраструктура на страната, дворни места, видимо неизползвани за земеделска дейност, водни обекти, кариери, канали, голф игрища, писти, прилежащи към летища и др. обекти с неземеделска дейност тревни площи и др.).

Всеки окончателен доклад следва да съдържа и обобщени данни, при наличие на такива, за установени потенциални нередности в площи, заявени по схемите за обвързано подпомагане за плодове или зеленчуци.

3. Междинни доклади

При необходимост, по преценка на директора на съответната ОДЗ, може да бъдат подготвени и изпратени до дирекция ИЗП и един или повече междинни доклади с информация за хода на теренните проверки, необходимост от съдействие и предоставяне на допълнителни GNSS устройства, проверяващи екипи и др. техника за приключване в срок на проверките, възникнали сериозни проблеми, застрашаващи приключването на проверките в срок, както и задължително при натрупване на повече от 5 случая на установена необходимост от премахване на части или на целия полигон от съществуващ специализиран слой, поради установено на терена наличие на трайно неземеделски, трайно недопустими за подпомагане елементи с размер над 100 м², описани по-горе.

Междинни доклади задължително се изготвят своевременно, при установяване на потенциални нередности в площи, заявени по схемите за обвързано подпомагане за плодове или зеленчуци, за всеки отделен случай.

Забележка:

В междинен или в окончателния доклад се описват и ФБл, за които от съответната ОДЗ бъде установено, че отразяването на резултати от теренна проверка е неправилно, независимо дали това е вследствие на некоректно отразяване на данните от проверката в модул „Теренни проверки“ или поради пропуск на оператор, отразяващ резултатите от нея. За целта, след отразяване на всички резултати от теренни проверки в СИЗП и одобряване на проектите на специализираните слоеве „Физически блокове“ и „Площи, допустими за подпомагане“ (за възражения), от дирекция ИЗП своевременно се предоставят на ОДЗ необходимите за извършване на проверка/сравнение данни.

Внимание: При отразяване резултатите от теренната проверка в модул „Теренни проверки“ на СИЗП трябва да се има предвид следното:

- Поле „Констатации“ дава информация какво трябва да се случи с дадения проверяван обект – да се коригира и как, или да остане без промяна.
- Полета „GPS ДПП Точки“, „GPS НДП Точки“, „GPS ЕНП Точки“ и „GPS Линии“ указват относимостта на конкретния файл към съответната корекция упомената в „Констатации“.

В данните на описаните видове точки и линии се съдържа информация за установеното на терен състояние на ФБ. Попълването на изброените по-горе полета **ДА СЕ ИЗВЪРШВА** с използване на номенклатурите от падащите менюта. Текстът в поле „Забележка“ е свободен, но трябва да е еднозначен и да не противоречи на попълненото в другите полета от реда.